

Развитие на класическото пеене в китайските университети (1949-1965)

Ли Йенгъ

Със създаването на Китайската народна република на 1 октомври 1949 г., китайската музика излиза на световната сцена. Освен това, събитието бележи първоначалното формиране на нов модел в образованието по вокална музика в Китай. С оглед цялостното развитие на образователните начинания в Китай, първите 17 години от създаването на Китайската народна република (1949-1966 г.) могат да бъдат сравнени с първите 50 години на XX век. Това сравнение показва, че образователните начинания в областта на вокалната музика в Китай са претърпели значителни промени както във времето, така и в пространството. Вокалното музикално образование в Китай е претърпяло значителна трансформация от относително слабо развито състояние преди 1949 г. до бързо развиваща се област със забележима тенденция към по-голяма специализация, стандартизация и систематизация.

Целта на това изследване е да се направи цялостен анализ на еволюцията на класическото пеене в китайските колежи и университети между 1949 и 1965 г. Изследването разглежда характеристиките на вокалното музикално образование през този период и се изяснява неговата функция за улесняване или възпрепятстване на развитието на класическото пеене.

Ключови думи: класическо пеене; образование; развитие

1. Характеристики на вокалното музикално образование

1.1. Професионалните музикални колежи и университети претърпяват значително разрастване както по отношение на количеството, така и по отношение на качеството и изиграват важна роля за развитието на класическото пеене през този период. Непосредствено след създаването на Нов Китай са открити две национални музикални висши училища: Централната консерватория в Пекин и Шанхайската консерватория. Впоследствие са създадени музикални колежи във всеки административен район, включително Североизточния музикален колеж, Музикалния институт в Ченду, Северозападния музикален колеж, Централния и Южния музикален колеж и Музикалния институт в Гуанджоу. Освен това в Нанкин, Шандун и Дзилин са създадени седем колежа и университета по изкуствата.

1.2. Създаването на музикални факултети на университетско ниво също е значителен фактор за повишаване на качеството и количеството на обучението по класическото пеене. В допълнение към професионалните музикални училища многобройни университети в различни провинции и градове в страната са създадени музикални департаменти и се предлагат уроци по пеене, като по този начин се улеснява появата на значителен брой талантиливи певци в обществото.

Тези институции изиграват ключова роля за развитието на класическото певческо образование през тази епоха, като поемат отговорността да възпитават професионалисти, специализирани в изпълнителското изкуство и педагогиката. През този период се появява нова образователна парадигма, съсредоточена в двата професионални колежа в Централната консерватория и Шанхайската

консерватория, като едновременно с това се развиват и други колежи за музика, изкуство и обучение на учители, които полагат основите на възхода на професията на вокалния музикант в Китай.

1.3. Спорът за „местна традиция и чуждестранно влияние“

Спорът за „местна традиция и чуждестранно влияние“ е особено разгорещен дебат в областта на вокалната музика в Китай в началото на създаването на Китайската народна република. Тази дискусия е постоянен и обединяващ фактор в развитието на китайската вокална музика за продължителен период от време. До известна степен този период възпрепятства сближаването на класическото пеене и китайската народна вокална музика, взаимното изучаване и заимстване между двата певчески стила и дори обмена и сътрудничеството между двете култури и изкуства. Спорът удължава периода на интеграция между двата стила, но също така улеснява последващото им съчетаване. Спорът „местна традиция и чуждестранно влияние“ в крайна сметка даде началото на формирането на систематичен и точен подход към китайската вокална музика, който едновременно се корени в китайските традиции и е съобразен със световните стандарти. Този подход, често наричан „китайски певчески метод“ или „китайска школа за вокална музика“, създава солидна теоретичната и практическа основа в тази област.

2. Образователна политика

През 1952 г. Министерството на образованието и Министерството на културата на Централното народно правителство формулират и издават „Решение за коригиране и реформиране на националното художествено образование (проект)“. В проекто-документа се посочва, че освен Централната музикална консерватория и филиала

в Шанхай, част от факултетите по изкуствата в различни колежи и университети по изкуствата ще бъдат преобразувани в седем специализирани училища по изкуствата. През този период са създадени следните колежи и университети:

Таблица 1

Година:	Име:
1949	Департамент по музика, Пекински педагогически университет Департамент по музика, Хъбейски педагогически университет Филиал на Националната консерватория в Шанхай Отдел за изкуство, Институт за образование на провинция Хъбей Катедра по изкуствата, Северозападен педагогически университет Централна консерватория
1950	Музикална секция, Ченгдуски колеж по изкуствата Северозападен колеж по изкуствата Източно-китайски университет по изкуствата Югозападен народен колеж по изкуствата Педагогика колеж Гуйейян, специализиран отдел по изкуствата Катедра „Изкуство и физическо възпитание“, Шандунски педагогически университет Департамент по музика, Югозападен педагогически университет Департамент по музика, Североизточен педагогически университет
1951	Катедра по изкуствата, Нанчангски педагогически университет Катедра по изкуствата, Кунмински педагогически университет
1952	Институт по изкуствата в Нанкин Департамент по музика Централно-китайски педагогически университет Катедра по музика Университет Фучжоу Катедра по изкуства със специалност музика Катедра по изкуствата, Анхуйски педагогика колеж Източно-китайски колеж по изкуствата Колеж Синдзян
1953	Североизточен музикален колеж (предшественик на Музикалната консерватория в Шънян) Северозападен колеж по изкуствата (бивша Музикална консерватория в Сиан) Югозападен музикален колеж (предшественик на Музикалната консерватория в Съчуан) Централен южен музикален колеж
1954	Катедрата по изкуствата в педагогика колеж на Вътрешна Монголия
1956	Музикален колеж в Сиан Педагогика колеж по изкуствата в Пекин Музикален департамент на педагогика колеж по изкуствата в Ухан

- 1958 Музикална консерватория в Шънян
Педагогика колеж по изкуства в Хъбей
Музикална консерватория в Хъбей (предшественик на Музикалната консерватория в Тиендзин)
Колеж по изкуствата в Гуанси (предшественик на Института по изкуствата в Гуандун)
Колеж по изкуствата в Джилин(предшественик на Института по изкуствата в Гуанси)
Колеж по изкуствата в Хубей (предшественик на Музикалната консерватория в Ухан)
Колеж по изкуствата в Джилин
- 1959 Художествен факултет на Харбинския педагогически университет
Колеж по изкуствата в Юнан
Централна академия за националности, факултет по изкуствата
Консерватория в Съчуан
Консерватория в Тиендзин
- 1960 Консерватория в Сиан
Пекинска академия на изкуствата
Академия по изкуствата на Китайската народноосвободителна армия
Институт по изкуствата в Гуанси
- 1961 Художественият отдел на Хунански педагогически университет
- 1964 Музикалният факултет на Пекинския нормален колеж
Китайската консерватория по музика
- 1970 Централното училище по изкуствата „7 май“
Департамент по изкуствата на Нормалния университет Джининг
Музикалният факултет на Университета в Хъбей
- 1971 Катедрата по изкуствата на нормалния колеж в Ганнан
- 1972 Художественият факултет на нормалния университет в Цицихар
Художественият факултет на Шанхайския нормален университет
- 1973 Централният университет по изкуствата 7 май (който впоследствие е закрит)
Катедра по изкуства в педагогически университет в Дежоу
Департамент по изкуствата на педагогически университет в Хуайхуа
- 1974 Музикален отдел на Фуянския педагогически колеж
Катедра по изкуствата, Педагогически колеж в Таоджоу
- 1975 Катедра по изкуствата, Педагогически колеж в Чангвей
- 1976 Катедра по изкуствата, Педагогически университет в Цуфу
Департамент по музика, Педагогически колеж в Хенгян
- 1977 Катедра по изкуствата, Педагогически колеж в Чанчун
Катедра „Изкуство“, Професионален и технически учителски колеж в Нанчан

Таблица 2

Вид	Професионален музикален колеж или университет	Педагогически колеж	Общо
Количество	16	49	65
Процент (%)	24.61	75.39	100

Както е показано в таблици 1 и 2, въз основа на непълни данни, преди реформата и отварянето, след консолидирането и реструктурирането на съществуващите институции, са създадени общо 65 колежа и университета с музикални специалности и вокално обучение. Пълните статистически данни показват, че след консолидирането, ребрандирането и реструктурирането на множество институции, преди реформата и отварянето на страната в национален мащаб са създадени 65 висши учебни заведения, предлагащи музикални специалности и вокално обучение. От тях 16 са професионални музикални колежи и университети, представляващи 24,61 % от общия брой, а 49 са колежи и университети за подготовка на учители, съставляващи 75,39 %. В значителна степен те улесняват цялостния напредък на вокалното образование в Китай.

3. Преподавателски състав

През този период се наблюдават значителни промени в преподавателския състав на обучението по класическо пеене в Китай. Държавата възприема стратегия на „изпращане и покана“ за култивиране на редица талантиви певци, което води до забележимо увеличаване на количеството и качеството. Това допринася значително за напредъка на класическото певческо образование в Китай. Развитието е в три основни направления:

3.1. По-старото поколение вокални педагози продължава да оказва значително влияние върху развитието на вокалното образование в Китай. Сред видните личности от това поколение са Джоу Шуан, Ю Исуан, Джао Мейбе, Цай Шаошу, Ин Шангненг и др. Първоначално те възприемат западния метод на пеене като основа, а впоследствие придобиват умения в традиционния китайски метод на пеене. В педагогическия си подход те наблягат на интеграцията на китайския и западния метод на пеене, което им позволява да изпълняват западни произведения с еднаква компетентност и да интерпретират китайски произведения с нюанси и автентичност.

3.2. Чуждестранни експерти, предимно от Съветския съюз, са поканени в Китай, за да преподават, включително съветските експерти Медведев и Дементиева, както и българският вокален педагог Бръмбаров, който посещава Китай, за да изнесе лекции.

3.3. Талантливите певци, обучени в Китай, са „основната сила“ на образованието по класическо пеене. Този екип включва Чен Сянг, Лин Джунцин, Джоу Сяоянг, Гуо Ланинг, Ю Исуан и други водещи фигури в обучението по класическо пеене по това време. Те са подготви ли много ученици, които впоследствие са получили признание в международни вокални конкурси.

4. План за обучение

През юли 1952 г. Отделът за обучение на учители към Министерството на образованието на централното правителство, в сътрудничество с експерти от Съветския съюз и в съответствие с Плана за обучение в педагогическите колежи, издаден от Съветския съюз през 1951 г., издава „Проект за разпоредби за висшите педагогически колежи“. Това е първият музикален план за преподаване във висшите педагогически колежи от основаването на

Китайската държава. Той е разпространен до всички колежи за подготовка на учители и университети като референция, за да може всяка институция да разработи свои собствени планове за преподаване в съответствие с конкретните обстоятелства. Встъпителната програма за преподаване на музика за висшите учебни заведения, озаглавена „Проект на правилник за висшите училища за подготовка на учители“, беше разпространена до всички колежи за подготовка на учители като отправна точка за разработване на собствени програми за преподаване, съобразени със специфичните условия в Китай. Планът за преподаване определя целта за обучение на бакалаври по музика, които да станат преподаватели по музика в средните училища и да се занимават с ръководство на литературни и художествени дейности. В него се посочва също, че приемът на вокални специалисти като цяло е ограничен, като вокалните факултети в професионалните колежи и университети приемат само 10-15 студенти годишно и не предлагат специализирани вокални специалности. Колежите за обучение на учители, също приемат около 20 студенти и не предлагат специализация по вокална музика.

Този период е един от най-трудните в развитието на обучението по класическо пеене. По отношение на учебните планове и учебните програми той е пряко копие на Съветските програми, като европейските и американските музикални програми са отречени. Дори по отношение на чуждестранната музика се използва само руският език. Учебната програма има предимно практически характер, като например курсът по вокално майсторство е обозначен като „Вокално и хорово майсторство“ и включва три форми: солово, репертоарна и хорова. След известен период на преподаване става ясно, че подражаването на педагогическия модел на Съветския съюз

поставя определени предизвикателства пред развитието на образованието по класическо пеене. Едно от тези предизвикателства е пренебрегването на китайската учебна програма по музика. В отговор на тези проблеми през май 1961 г. Министерството на културата издава документ, озаглавен „Известие за обсъждане на програмите за преподаване в колежаите по изкуствата“. След обсъжданията, на срещата са разработени поредица от програми за обучение по музика, които обхващат 14 различни области на обучение, включително вокална музика, хорово дирижиране и етническа инструментална музика. Гореспоменатите учебни програми са първоначално утвърдени от Министерството на културата. След това е предложено те да бъдат разпространени до всички съответни институции за широка консултация с оглед на по-нататъшно преразглеждане и последващо разпространение за прилагане. Впоследствие Централният комитет на Китайската комунистическа партия одобрява пробното прилагане на „Временните правила за висшите учебни заведения, които са пряко подчинени на Министерството на образованието“. Това проправя пътя за напредване на преподавателската работа в най-големите училища по изкуствата в страната и в колежаите и университетите за подготовка на учители, като повишава яснотата и научната стойност на техните цели и учебни програми.

5. Преглед на разработването на учебни материали

При създаването на Китайската народна република възникването на вокалните композиции в Китай до голяма степен зависи от притока на музиканти от чужбина и от появата на композитори, обучавани в местните музикални академии. Възприемайки западни композиционни техники и включвайки елементи от китайската

народна музика, те създават набор от вокални произведения, подходящи за китайски изпълнители, но не ги публикуват като учебни материали по вокална музика. При създаването на учебните материали те се опират предимно на опита на Съветския съюз. За да отговорят на изискванията на учебната програма, издателството за народно образование и други издателства превеждат избрани съветски музикални учебни материали, включително „Сборник съветски хорови песни“, чиито съставители са Ю Исуан и Тан Сюекен. Освен това, в съответствие с учебната програма по музика на институциите за подготовка на учители в СССР и с оглед на специфичните обстоятелства, преобладаващи в региона, са разработени и разпространени в различни провинции серия от учебни материали за обучение по музика в тези институции. Известни са „Материали за преподаване на вокална музика“, публикувани от Катедрата по вокална музика на Централната консерватория в сътрудничество с Музикалното издателство в Пекин, поредицата „Китайски народни песни“, публикувана от Консерваторията в Шанхай в сътрудничество с Музикалното издателство в Пекин, и поредицата „Китайски народни песни“, публикувана от Консерваторията в Шанхай в сътрудничество с Музикалното издателство в Шанхай. (Шанхайска музикална консерватория, Издателство за литература и изкуство в Шанхай), „Солови песни“ (първи и втори комплект, подбрани и редактирани от Ю Исуан, серия учебни материали на Централната Консерватория) и т.н.

В началото на 60-те години на миналия век китайските специалисти по музикално образование започват да разработват свои собствени материали за преподаване на музика в отговор на въвеждането на

редица насоки, сред които „Осемте принципа“ и „Осемте члена на литературата и изкуството“.

Заклучение

Създаването на Китайската народна република вдъхва нова сила на класическото пеене, а многобройните колежи и университети създават жизнена среда за неговото развитие. Появата на специален преподавателски състав, включващ както опитни, така и нови професионалисти, също изиграва ключова роля за осигуряване на непрекъснат растеж и развитие на вокалната музика в Китай. Въпреки това продължаващите дебати между привържениците на местните и чуждестранните подходи до известна степен възпрепятстват разпространението и развитието на класическото пеене в китайските висши учебни заведения. Образователната система също преминава през период на експериментиране, като от цялостно възпроизвеждане на съветския модел се стига до подход, съобразен със специфичните нужди на китайската образователна среда.